

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΝ: ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ «Ε»

Το τελικό σχέδιο Ανάν, διαβάζω, δεν περιέχει καμιά βελτίωση σε σχέση με προηγούμενα σχέδια. Πρόκειται για ανακρίβεια. Περιέχει σειρά από βελτιώσεις. Όπως και περιέχει αρνητικές ρυθμίσεις. Αν θελήσουμε να ζυγίσουμε τα θετικά και τα αρνητικά για να φτάσουμε σε ένα ασφαλές συμπέρασμα, για το αν συμφέρει η αποδοχή ή η απόρριψη του σχεδίου, δύσκολα θα καταλήξουμε. Γιατί η επιτυχία της προτεινόμενης λύσης δεν εξαρτάται μόνο από τις επιμέρους ρυθμίσεις. Θα λειτουργήσει και θα οδηγήσει σε μια νέα κατάσταση ικανοποιητικής συμβίωσης στο νησί αν Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι επιδιώξουν καλόπιστα την ερμηνεία και την εφαρμογή της. Αν θελήσουν και οι δύο πλευρές να συνεργαστούν για να λύνονται τα προβλήματα παρά τις δυσκολίες. Αν όμως υπάρχει αντιπαλότητα και συνεχής αντιπαράθεση η λύση Ανάν θα αποτύχει.

Ιδεώδης λύση που συμβιβάζει τις αντικρουόμενες επιδιώξεις των δύο κοινοτήτων δεν μπορεί να υπάρξει. Πάντα θα υπάρχουν προβλήματα χωρίς απάντηση και λύσεις που θα προκαλούν δυσκολίες. Δεν θα υπήρχαν εάν η λύση χάριζε στην ελληνοκυπριακή πλευρά την απόλυτη επικυριαρχία επί της άλλης, της έδινε το δικαίωμα να λύσει το οποιοδήποτε θέμα με βάση τη δική της άποψη και μόνο. Είναι αυτό εφικτό; Ας είμαστε ειλικρινείς με τους εαυτούς μας. Αυτό δεν είναι εφικτό. Αρα η επιλογή δεν είναι ανάμεσα σε ένα καλύτερο ή χειρότερο σχέδιο Ανάν. Η επιλογή είναι ανάμεσα σε αντιπαλότητα ή συνεργασία.

Οποιος δεν θέλει τη συνεργασία, ή δεν τη θεωρεί εφικτή, επιλέγει τα δύο κράτη και τις πιθανές συνέπει-

Ανακρίβειες, μύθοι και βεβαιότητες

ες μιας αντιπαλότητας. Οποιος πιστεύει, ότι έστω με κόστος και κόπο πρέπει να ξεπεραστεί η αντιπαλότητα, επιλέγει το ένα κράτος. Η επιλογή είναι ανάμεσα σε δύο κράτη ή σε ένα κράτος στο νησί. Η ελληνική πλευρά υποστήριξε πάντα την άποψη του ενός κράτους στο νησί. Αυτή την άποψη διαμορφώνει σε ρύθμιση το σχέδιο Ανάν. Ένα κράτος, σε αντίθεση με δύο κράτη, επιτρέπει την κινητοποίηση όλων των δυνατοτήτων για την ανάπτυξη και την ειρήνη του νησιού. Αρκεί η πλειοψηφία των δύο κοινοτήτων να αποδέχεται και να εργάζεται γι' αυτό το στόχο.

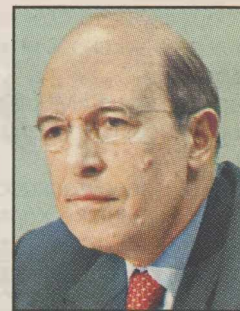
Η λύση Ανάν μπορεί σε κάποιους να αρέσει σε άλλους όχι. Είναι λάθος να προσπαθούμε να την εκμηδίσουμε στατικά ως έναν ισολογισμό πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που θα ισχύουν για πάντα αμετάβλητα. Να μην δούμε τις δυναμικές που θα αναπτυχθούν στην περίπτωση ενός «ναι» και μάλιστα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής οικογένειας και τις δυναμικές που κινδυνεύει ν' αναπτύξει ένα «όχι» με πρώτο και κυρίαρχο

τον κίνδυνο της οριστικής διχοτόμησης της Κύπρου. Πόσο εποικοδομητικά θα λειτουργήσουν οι μηχανισμοί και οι κανόνες της Ενωσης στη μία περίπτωση και πόσο οδυνηρά θα τεθούν σε κίνηση οι φυγόκεντρες δυνάμεις στην αντίθετη περίπτωση.

Το σχέδιο Ανάν, διαβάζω, νομιμοποιεί τα τετελεσμένα. Πιστεύει κανείς ότι μπορεί να υπάρξει σχέδιο, που να επαναφέρει την κατάσταση στο 1963; Στο 1974; Αν περιμένουμε τα Ηνωμένα Έθνη να επαναφέρουν την κατάσταση στην εποχή πριν από το χουντικό πραξικόπημα και πριν την προσπάθεια της επιβολής μιας βίαιης λύσης, τότε θα περιμένουμε για πάντα και επί ματαίω. Ας μην ξοδεύουμε φαιά ουσία και δυνάμεις σε άγονους αγώνες για μία χίμαιρα.

Αν απορριφθεί το σχέδιο Ανάν, διαβάζω, μπορεί να επιτευχθεί καλύτερη λύση μέσα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Ο ισχυρισμός αυτός δεν στηρίζεται από τα πράγματα.

Στη διάρκεια της συμμετοχής μου για οκτώ χρόνια στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχημάτισα μια ισχυρή

πεποίθηση. Οι εταίροι μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θέλουν να ασχολούνται με το Κυπριακό. Θεωρούν ότι η ένταξη της Κύπρου ήταν μια αναγκαία κίνηση, αλλά εκείνο που έγινε αρκεί με το παραπάνω. Κι ακόμη ότι το εγχείρημα Ανάν είναι η τελευταία ευκαιρία για να βοηθήσει η διεθνής κοινότητα την ένταξη της επανενωμένης Κύπρου στη διεθνή σκηνή. Αυτή είναι μια δυσάρεστη πραγματικότητα, αλλά είναι πραγματικότητα που δεν ανατρέπεται εύκολα. Ιδίως αν δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η «ευθύνη» για την απόρριψη του σχεδίου βαρύνει την ελληνοκυπριακή πλευρά.

Τέλος, διαβάζω ότι ο χρόνος δουλεύει για μας. Προόκειται για αυταπάτη. Μια βεβαιότητα υπάρχει, ότι ο γεωπολιτικός ρόλος της Τουρκίας για τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. θα είναι όλο και πιο σημαντικός. Γιατί η Τουρκία μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τις εξελίξεις σε μία πολύ μεγάλη περιοχή (Μέση Ανατολή, Κασπία, Κεντρική Ασία) όπου υπάρχουν τα αναγκαία για τη Δύση ενεργειακά αποθέματα.

Ανακρίβειες, μύθοι και χωρίς υπόσταση ελπίδες οδηγούν συνήθως σε αδιέξοδα. Για να ξεπεράσεις αδιέξοδα το τίμημα είναι βαρύ. Το διαπιστώνουμε και σήμερα. Να μην το διαπιστώσουμε και πάλι αύριο.